

SVETI IVAN HRVATSKI

Zlatko Tomičić

**Ivanus, Chroatorum ducis fillus, eremicam vitam in
Bohemiae montibus ducens a duce Borivojo detegitur
(RAČKI, Documenta)**

Pustinjak Ivan, kraljević hrvatski, živio je, početkom 10. stoljeća, u špiljama pokraj rijeke Lodenice, posve sâm u gustim i divljim šumama. Knez moravski Borivoj, kršćanin grčkoga zakona, oženjen lijepom Ljudmilom, odjahao je jednog dana u lov i ugledao košutu, te ju je ustrijelio strijelom iz luka. Ustrijeljena životinja bježala je pred lovcima i pobjegla je pod goru, i kamenu hrid, do velike guste šume. Iz stijene tekla je voda čista i košuta je tu ranjena legla. Iz njezina vimena isteklo je obilje mlijeka, da su se Borivojevi ljudi napili do mile volje.

Nakon kratkog vremena iz te gore izišao je čovjek strašan, sav obrastao.

I obrati se on knezu, nazivajući ga imenom, iako ga nikada nije vidio:

»Zašto si ubio moju košutu?«

Knez i svi njegovi ljudi ustrašise se od njega veoma.

I pita njega knez:

»Tko si ti?«

A on reče: »Ja sam Ivan Hrvatski, živim u toj pustoši 42 ljeta; nitko mene nije nikada vidio do ovoga dana, nego ti; a jesi mi dobru životinju moju, koja me je hranila cijeli moj vijek, pred očima božjim ubio, na nesreću tvoju i moju!«

Knez Borivoj pozvao je njega k sebi, u nedaleki dvor njegov u Tetinu, da ga najede i napije.

A Ivan Hrvatski mu odgovori:

»Ne ću ići s tobom, nego mi pošalji svećenika!«

Knez Borivoj posla k njemu konje i svećenika. Ali kraljević Ivan Hrvatski nije sjeo na poslanog konja, nego je išao pješice, sve do crkve. I pričestio se u svetom otajstvu božjem i ništa nije htio jesti ni piti.

I na to se vratio u svoju pustinju i dalje tu sâm življaše. Uzeo je papir i ornilo u ruke i ispovjedio je sve o sebi, sinu kralja hrvatskoga Gostumila. I umrije dne 24. lipnja Ljeta Gospodnjega 904. po Kristu Gospodinu.

I bi pogreben časno od kneza, od kneza Borivoja i dobre njegove žene Ljudmile.

Nakon pogreba njegovog Bog je darovao iscjeljenje mnogim ljudima u kneževini Moravskoj.

Nad grobom njegovim podignuta je crkva u čast Ivana Krstitelja, a u 11. stoljeću benediktinska prepozitura *Svatý Jan nad Skalou*.

Na grob njegov već deset stoljeća hodočasti puk sa svih strana svijeta; dolazili su mu se pokloniti i austrijski carevi.

On je jedan od zaštitnika crkve Svetog Vida u Pragu.

Lik mu se nalazi na koricama jednog starog zagrebačkog rukopisnog Misala, s ostalim domaćim svecima, gdje piše:

IVANUS GOSTUMILI, CROATA EREMITA.

U kapelici Svetog Ivana Krstitelja od Gorice, kraj Lepoglave, naslikan je po slikaru Ivanu Rangeru, pavlinu, na freski povrh oltara: čovjek u šumi koji kleči pred raspelom, a za njim na tlu: žezlo i kruna. Ispod njegova lika piše: SVETI IVAN, SIN KRALJA HRVATSKE I DALMACIJE, PUSTINJAK.

PJESNIKINJI

Josip Radić-Planinić

Kako si jaka sestro
u svojoj samoći
u odjeći bez reda boja
tvrdog koraka
blagog pogleda
prema dolje
i tamo negdje
sa suzom prokrivenom
zamahom ruke onima
blijedih žila
zatvorenog lica

Kako si slobodna sestro
bez vremena
bez prijatelja
sama u duhu svetoga Franje
s pticama
i daljinama
zanosima
i tišinama

Pričuvaj nam sestro
izvore svoje bistre
da na njima predahnemo
i žeđ za Ljepotom
ublažimo